

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV ČESKOSLOVENSKÉ AKADEMIE VĚD
V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ 1974

BRNO 1975

Grab aus der jüngeren Bronzezeit in Medlov /Bez. Brno-venkov/. Im März 1974 wurde bei Grabungen am südlichen Rand von Medlov ein Urnenbrandgrab zerstört. Der Schuldirektor in Medlov Trochta barg aus dem zerstörtem Grab eine beschädigte Amphore und einige Scherben, die mit Ritzlinien verziert sind. Die Keramik aus dem Grab kann man in den Inhalt der Velaticer Kultur einreihen. Im Katastergbiet von Medlov handelt es sich um den ersten Fund aus der jüngeren Bronzezeit.

HRADISKO LUŽICKÉ KULTURY NA HRADISKU U ROŠTÍNA

/ okr. Kroměříž /

Jindra Nekvasil, AÚ ČSAV Brno

/ Obr. 2 /

V Chříbech, v katastru obce Roštín, jsou blízko sebe dvě hradiska lužické kultury. Prvé z nich je známější hradisko na Brdu /1/, druhé se nalézá na kopci zvaném Hradisko. Jsou od sebe vzdálena vzdušnou čarou jen něco málo přes 1 km, ale mezi nimi leží hluboké údolí s potokem. Hradisko na Hradisku je také položeno asi o 100 m níže než hradisko na Brdu. Prvý popis hradiska na Hradisku podal J. Skutil v roce 1939 /2/. V roce 1974 zjistil referent, že od té doby zůstaly valy uchovány beze změn. Ke Skutilovu popisu je možno jen dodat, že jím popisované předhradí za příkopem na západním konci návrší je patrně pouze přírodním útvarem. V roce 1974 byly na dvou místech hradiska plochy s vykáceným lesem. Ve vyházené hlíně okolo nových sazenic našel referent několik atypických střípků. U dvou z nich se dá určit, alespoň s velkou pravděpodobností, že pocházejí ze středního /slezského/ období lužické kultury.

Poznámky:

- 1 J. Bláha, Zpráva o povrchovém průzkumu dalších pravěkých opevnění na Kroměřížsku, Přehled výzkumů 1972, 94; M. Čižmář, J. Nekvasil, K datování hradiska "Brdo", obec Roštín, Přehled výzkumů 1972, 30.
- 2 J. Skutil, Roštínské hradisko v Chříbech, Národní politika, 24. 8. 1939.

Burgwall der Lausitzer Kultur auf Hradisko bei Roštín /Bez. Kroměříž/. In der Nähe des Burgwalles auf "Brdo" /1/ befindet sich ein anderer Burgwall der Lausitzer Kultur in der Lage "Hradisko" /2/. Auch dieser Burgwall ist durch vereinzelte Scherben des mittleren /schlesischen/ Zeitabschnittes der Lausitzer Kultur datiert.

FORTIFIKACE V TRATI "HRADISKO" U BOHUSLAVIC

/ okr. Hodonín /

Zdeněk Fišer, Okresní muzeum, Kroměříž

/ Tab. 16 - 17 /

Opevnění se nalézá na pravé straně silnice z Jestřabic /okr. Kroměříž/ do Bohuslavic /okr. Hodonín/ na kopci "Hradisko" s rozsáhlou vrcholovou plošinou, jejíž nejvyšší místo je označováno v katastrálních mapách jako "Hrádek" /nadm. v. 314 m/. Vlastní fortifikace, která zřejmě měla mít tvar obdélníka, pravděpodobně nebyla dokončena, jak o tom svědčí jen zčásti vystavěné valy. Nejdále bylo dovedeno vybudování příčného valu, přímo na rozhraní katastrů obou výše uvedených obcí, který je uprostřed přerušen branou s dobře zachovalými křídly stočenými dovnitř. Tento příčný val /orientovaný zhruba SZ - JV/, doprovozený po celé délce asi jeden metr hlubokým a 3 - 4 metry širokým příkopem, má výšku z příkopu asi 4-5 m při šířce základny asi 8 - 15 m. Jeho délka činí asi 250 m. Val pokračuje pouze ve své horní části, kde se téměř kolmo stáčí z příčného valu. Od tohoto ohybu je zároveň patrné jasné zmenšování jeho rozměrů až postupně zcela splývá s terénem. Druhá podélná strana opevnění schází, lze jen pozorovat nepatrnou terénní vlnu, pro jejíž umělý původ svědčí to, že v místě úpravy lesní cesty, která protála tuto vlnu, se objevila asi 15 - 20 m široká červená propálená vrstva.

Levé křídlo valu, narušené stavbou lesního přístřešku, ukázalo strukturu valu, složeného z hlíny a drobného kamení. Ani zde, ani na celé ploše "Hradiska" se nepodařilo nalézt střepový materiál, který by umožnil bližší datování /pouze na pravém křídle brány přímo na povrchu byly nalezeny kusy červené mazanice/.

Opevnění, které uvedl do literatury již r. 1886 K. Tvarůžek /1/, zůstávalo dlouho nepovšimnuto. Kulturně bylo obvykle řazeno /2/ do slezského období lužických popelnicových polí, a to v souvislosti s tratí "Popelov" /též "Voráčův vinohrad"/, ze které skutečně pochází slezský materiál. Tato trať však je od

"Hradiska" vzdálena více než 2 km, a nemá s ním tedy žádnou souvislost. Zůstává tedy kulturní zařízení opevnění v trati "Hradisko" i nadále nejisté.

P o z n á m k y :

1 Tvarůžek, K. 1886 : ČVMSO III, 32.

2 Naposledy Podborský, V. 1970 : Mähren in der Spätbronzezeit und an der Schwelle der Eisenzeit, Brno, 32, 195.

Eine Fortifikation in der Flur "Hradisko" bei Bohuslavice /Bez. Hodonín/. Auf der rechten Seite der Strasse aus Jestřabice nach Bohuslavice auf dem Berg "Hradisko" befindet sich eine Befestigung, die vermutlich nur teilweise ausgebaut wurde. Am besten ist der Querwall in einer Länge von ca. 250m und einer Höhe von 4-5m sichtlich, der in seiner Gesamtlänge von einem ungefähr 1m tiefen und 3-4m breiten Graben umgeben ist. Dieser Querwall ist inmitten durch eine Pforte, mit gut erhaltenen nach innen gedrehten Flügeln unterbrochen. Die Fortsetzung des Walles ist nur im oberen, höheren Teil, wo auf diesen fast senkrecht die Längsseite der Befestigung anknüpft, auf der das allmähliche Verschmelzen dieses Wallteiles mit dem Terrain sichtbar ist. An der Stelle, wo vermutlich der untere Wall sein sollte, kann man nur eine unbedeutende Terrainwelle verfolgen, in deren Störung durch einen Waldweg sich eine ca. 15 - 20m breite rot gebrannte Schicht abhob. Auf der gesamten Fläche von "Hradisko" gelang es kein Scherbenmaterial zu finden, das eine nähere Datierung der Fortifikationen ermöglichen könnte.

V Ý Z K U M N A P O Z D N Ě B R O N Z O V Ě M H R A D I S K U N A T E P E N C I , O B E C J Í V O V Á

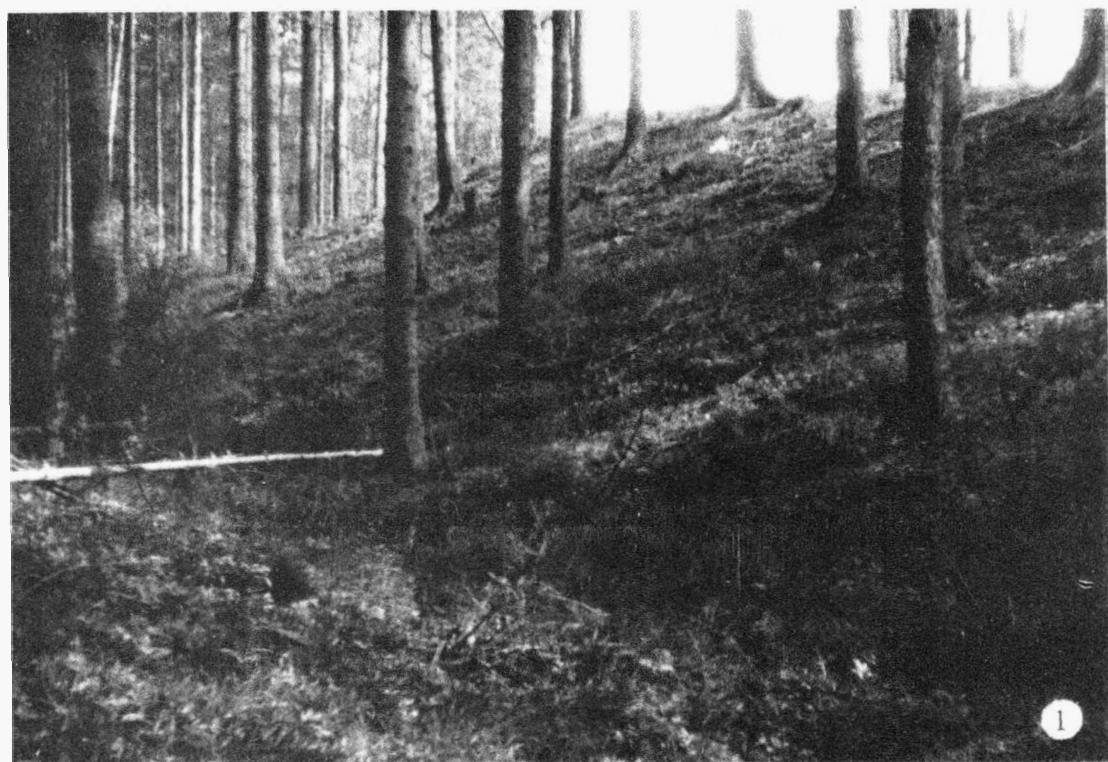
/ okr. Olomouc /

Vít D o h n a l, Vlastivědný ústav, Olomouc

V době od 22.7. do 24.8. 1974 uskutečnilo archeologické oddělení olomouckého VÚ další etapu výzkumu, který byl započat v r. 1971, /1/ a jehož úkolem bylo prozkoumat ohroženou část hradiska z pozdní doby bronzové a z počátku starší doby železné na vrcholu kopce Tepenec. V této čtvrté etapě šlo o to prodloužit zjišťovací sondu, s níž se počítá přes celý opevněný areál, co nejdále k jihovýchodu, aby se výzkum dostal z bezprostřední blízkosti lomu. Dosavadní tři etapy byly totiž stále v prostoru ohroženém rychle postupující těžbou, takže např. v r. 1973 tentýž den kdy skončil výzkum, bylo při komorovém odstřelu strženo jihozápadní nároží kamenné středověké budovy, /2/ na jehož průzkumu se ještě před několika dny pracovalo. V r. 1974 bylo prozkoumáno dvanáct čtverců / 5 x 5 m /, čímž se plánovaná sonda prodloužila o 60 m a byl tak získán dostatečný odstup od lomové stěny. Další dva čtverce byly založeny těsně u severního okraje sondy v místě, kde byla zachycena kulturní jáma. Vcelku bylo tedy v r. 1974 prozkoumáno čtrnáct čtverců o celkové ploše 350 m².

Zkoumaný terén měl mírný sklon k západu a nikde se nepodařilo zjistit stopy po pravěké nebo středověké umělé úpravě svahu. Hned pod drnem se všude objevila šedohnědá hlína s převážně odřenyými střepy, úlomky mazanice, s drobnými volně rozptýlenými uhlíky většími či menšími lomovými kameny, které v nepravidelných shlucích pokrývaly odkrytou plochu. Střepový materiál byl většinou z pozdní doby bronzové a jen zřídka se objevila typická keramika halštatská. Rovněž středověké keramiky bylo poměrně málo, a to hlavně ve čtvercích v jihovýchodní části zkoumaného úseku. Spodní hranice hlíny se střepy se pohybovala v hloubce kolem 40 - 50 cm pod dnešním povrchem v téže úrovni, kde začínalo žluté jílovité podloží. Povrch podložní zeminy byl rozbrázděn mělkými nepravidelnými většími či menšími prohlubněmi, které byly vyplněny opět tmavší šedohnědou hlínou s ojedinělými střepy. Rozložení prohlubní po ploše bylo zcela nahodilé a rovněž jejich původ byl patrně náhodný. Ve čtvercích 5/74 a 6/74 /podle průběžného číslování od počátku výzkumu to byly čtverce 18 a 19/ byl zachycen jižní okraj kulturní jámy, která jak se ukázalo ve dvou sousedních čtvercích 13/74 a 14/74 /26 a 27/ měla přibližně obdélníkový tvar. Delší osa jámy měla směr SV - JZ a byla 5 m dlouhá, kratší osa měřila asi 3 m, dno jámy bylo nerovné a v nejhlubším místě sahalo asi 60 cm pod horní okraj jámy. Jáma byla vyplněna šedohnědou hlínou s pozdněbronzovými střepy a dala se poměrně dobře v okolní podložní zemině sledovat. Podle rozměru jámy i podle jejího tvaru šlo asi o zahloubenou část sídlištního objektu, k němuž patrně patřilo i množství kamenů střední až velké velikosti nepravidelně rozhozených jak v jámě tak i v jejím nejbližším okolí. Prozkoumaná jáma je dalším dokladem trvalého osídlení lokality na sklonku pozdněbronzové fáze lužické kultury. S existencí jiného podobného objektu je třeba počítat v prostoru čtverců 1/72, 2/72, 8/72 a 9/72, kde však byl původní pravěký terén při stavbě středověké budovy tak změněn, že se z tohoto staršího objektu zachovaly pouze větší prohlubně a kulové jamky vyplněné šedohnědou hlínou se střepy /3/. Vzdálenost mezi oběma pravěkými celky je asi 30 m.

Pokud jde o vlastní nálezový materiál získaný v r. 1974, nejpozoruhodnějším nálezem byla téměř nepoškozená brýlovitá spona stočená z oblého bronzového drátu s osmíčkovou kličkou uprostřed, která ležela na rozhraní mezi šedohnědou hlínou se střepy a jílovitým podložím ve čtverci 1/74 /14/ a drobná publiko-

Tab. 16

Bohuslavice / okr. Hodonín / . "Hradisko". 1 pohled na val směrem k bráně ; 2 pohled na val a příkop od brány. - Wallansicht zum Tor ; 2 Wall und Graben vom Tor gesehen.

Tab. 17
Bohuslavice / okr. Hodonín / "Hradisko". 1 levé křídlo brány ; 2 pohled na val a příkop. - 1 der linke
Torflügel ; 2 Wall- und Grabenansicht.

PŘEHLED VÝZKUMŮ 1974

Vydává : Archeologický ústav ČSAV v Brně, sady Osvobození 17/19

Odpovědný redaktor : Akademik Josef Poulík

Redaktoři : Dr. A. Medunová, dr. J. Meduna, dr. J. Říhový

Překlady : Dr. R. Tichý, E. Tichá

Kresby : doc. dr. B. Klíma, A. Životská

Na titulním listě : stříbrná spona z doby stěhování národů ze Šakvic

Tisk : Geografický ústav ČSAV v Brně

Evidenční číslo : ÚVTEI-73332

Vydáno jako rukopis - 450 kusů - neprodejné